

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи

(назва інституту/факультету)

Кафедра педагогіки та методики початкової освіти

(назва кафедри)

СИЛАБУС

практики

ПЕДАГОГІЧНА ПРОПЕДЕВТИЧНА ПРАКТИКА

(вказати назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

обов'язкова

(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма Початкова освіта

(назва програми)

Спеціальність 013 Початкова освіта

(вказати: код, назва)

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший бакалаврський

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

факультет педагогіки, психології та соціальної роботи

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти Прокоп І.С., кандидат педагогічних наук, асистент кафедри педагогіки та методики початкової освіти Косташук О.І.

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів) http://elemed.chnu.edu.ua/?page_id=11

Контактний тел. 0509618506

E-mail: o.kostaschuk@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=3895>

Консультації
Очні консультації: понеділок 14.30-15.30
Онлайн-консультації: середа 15.00-16.00

1. Анотація практики

Практика «Педагогічна пропедевтична практика» посідає важливе місце в системі підготовки майбутнього вчителя початкової школи. Вона являє собою органічну складову освітнього процесу закладу вищої освіти, забезпечуючи поєднання теоретичної підготовки студентів з педагогічних дисциплін з їх практичною діяльністю в школі. Практика відіграє системоутворюючу роль серед усіх форм навчальної діяльності студента у ЗВО, дозволяє засвоїти, проявити та перевірити одержані теоретичні знання, забезпечує безперервність та послідовність формування вмінь та навичок, професійне становлення майбутнього педагога.

Даний вид практики є обов'язковим для здобувачів вищої освіти першого бакалаврського рівня спеціальності «Початкова освіта», проходить у II семестрі, організовується на базі загальноосвітніх шкіл різних типів м. Чернівці. Тривалість практики – 1 д/тиждень (8 кредитів).

2. Мета практики «Педагогічна пропедевтична практика» – ознайомити студентів з особливостями роботи закладів загальної середньої освіти, забезпечити практичне пізнання студентами закономірностей практичної діяльності педагога та оволодіння способами її організації; розвивати уміння виконувати конкретні навчально-виховні завдання згідно з умовами педагогічного процесу; розвивати внутрішню установку на педагогічну професію (розвиток педагогічної позиції).

3. Основними завданнями практики «Педагогічна пропедевтична практика» є:

- ознайомлення студентів з особливостями роботи закладів загальної середньої освіти і специфікою професійної діяльності вчителя початкової школи;
- поглиблення теоретичних знань, набутих під час навчання у закладі вищої освіти, інтеграція їх у педагогічний процес початкової школи;
- визначення особистісних якостей, професійних загально-педагогічних умінь і навичок, необхідних учителю початкової школи;
- створення мотиваційного компонента професійного становлення майбутнього вчителя: розвиток гуманістичної спрямованості; стійкого інтересу до професії; позитивних мотивів навчання; вироблення потреби у самовдосконаленні;
- закріплення умінь добирати навчальний матеріал для організації дозвілля молодших школярів;
- формування професійної честі як компонента професійного становлення майбутнього вчителя. Розвиток якостей особистості вчителя: любові до дітей, громадянськості, соборності, колективізму, толерантності, патріотизму, креативності, принциповості, професійної працездатності, відповідальності, інтелігентності, ерудованості, тактовності тощо;

- пошук оптимальних шляхів ефективного розв'язання педагогічних ситуацій у навчальному процесі;
- сприяння виробленню практичних вмінь і навичок, необхідних для успішного оволодіння майбутньою професійною діяльністю.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у результаті проходження практики студент оволодіває такими **компетенностями:**

ЗК-4. Здатність працювати в команді.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та екологічну взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

Програмні результати навчання:

ПР-01 Організовувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ПР-11 Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності.

ПР-16 Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.

4. Пререквізити. «Вступ до спеціальності», Загальні основи педагогіки та історія її розвитку»

5. Результати навчання

знати:

- нормативно-правову освітню базу функціонування закладу загальної середньої освіти;

- особливості організації освітнього процесу з молодшими школярами;
- механізми розвитку професійних якостей учителя;
- особливості дітей молодшого шкільного віку;

вміти:

- визначати мету та формулювати завдання педагогічної діяльності;
- планувати навчально-виховну роботу з учнями, батьками, педагогами;
- проводити аналіз уроків та виховних занять;
- здійснювати аналіз та опис педагогічних ситуацій;
- підбирати дидактичний матеріал до проведення уроків та виховних занять;
- виконувати дослідницькі завдання індивідуального характеру.

6. Опис навчальної практики**6.1. Загальна інформація**

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Тривалість	База практики	Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин			
Денна	1	2	8	240	1 д/тиж	Базові заклади загальної середньої освіти м.Чернівці	залік
Заочна	1	2	8	240	1 д/тиж	Базові заклади загальної середньої освіти м.Чернівці	залік

6.2 Структура змісту педагогічної пропедевтичної практики

Змістовий модуль 1.

Теоретичні основи педагогічної діяльності

Тема 1.1. Узагальнення знань з психолого-педагогічних дисциплін.

Тема 1.2. Розв'язання педагогічних ситуацій (демонстрування зразків кращих уроків вчителів міста, переможців конкурсу „Учитель року”, перегляд та обговорення кінофільмів педагогічної тематики).

Змістовий модуль 2.

Організація освітнього процесу в початковій школі

(відвідування ЗЗСО різних типів)

Тема 2.1. Ознайомлення з особливостями організації освітнього процесу в початковій школі (бесіда з директором школи, знайомство з учителями, учнівськими колективами, роботою гуртків, батьківського комітету школи та класу, шкільною бібліотекою).

Тема 2.2. Відвідування уроків та виховних заходів з подальшим їх обговоренням.

Тема 2.3. Адаптація студента-практиканта до професійної діяльності та учнівського колективу (організація дозвілля молодших школярів на перервах та під час прогулянок).

6.3 Організація та керівництво практикою

Педагогічна пропедевтична практика поєднується з вивченням дисциплін психолого-педагогічного циклу.

До змісту даного виду практики входять:

- аналіз діяльності вчителя-класовода;
- проведення етичної (естетичної, пізнавальної) бесіди. Оцінка її ефективності;
- написання спостережень відвіданих уроків; виховних заходів;
- підбір у педагогічній пресі статей з досвіду роботи навчальних закладів різних типів та їх аналіз;
- опис і аналіз педагогічної ситуації, яка запам'яталася під час практики.
- підбір матеріалу для проведення виховного заходу з однієї із запропонованих тем.
- підготовка виступу перед батьками класу на одну із тем (за вибором);
- оформлення звіту про педагогічну практику.

У період педагогічної пропедевтичної практики студент організовує свою роботу наступним чином:

1. Відвідує заклад загальної середньої освіти щотижня в день передбачений графіком, виконує всі види робіт, передбачені практикою.

2. Має індивідуальний план роботи відповідно до програми педагогічної практики.

3. Веде щоденник педагогічних спостережень, де фіксуються результати спостережень уроків, виховних заходів і аналізується виконана робота.

4. Виконує розпорядження адміністрації закладу освіти та керівника практики.

5. Староста групи веде облік відвідування студентів і веде документацію.

Організація роботи студентів

Перед початком педагогічної пропедевтичної практики проводиться настановча конференція (за 3-4 дні до початку практики), на якій студенти знайомляться зі змістом, завданнями, організацією практики, з інструктивною і звітною документацією, з обов'язками студентів-практикантів, а також з вимогами до оформлення результатів педпрактики, одержують інформацію з питань специфіки навчальної, позакласної виховної роботи в різних класах. Студенти отримують завдання, вирішують деякі організаційні питання, консультуються з керівником практики.

У перший день практики студентів до закладу загальної середньої освіти веде керівник практики, який розподіляє їх за класами. Далі відбувається ознайомлення із завданнями і основними напрямками роботи школи на сучасному етапі, бесіда з директором школи, завучами щодо структури управління школою, системи освітньої роботи, режиму роботи, проблем, над якими працює школа.

Пізніше студенти здійснюють: огляд навчальних приміщень початкової школи, ігрової кімнати, спальні, спортивного залу, їдальні; знайомство з учителями, учнівським колективом.

День другий – відвідування уроків (спостереження та аналіз уроків, проведених учителем-класоводом).

Третій день – відвідування виховних заходів (спостереження й аналіз виховних заходів, проведених учителем-класоводом).

Четвертий день:

1. підбір матеріалу для проведення виховного заходу (тема і клас за вибором студента);
2. підготувати (письмово) виступ перед батьками класу на одну із тем (за вибором):

«Моя дитина – успішна»

«Як виховати дитину з почуттям честі»

«Проблеми спілкування батьків і дітей. Педагогічний такт»

«Формуємо позитивну мотивацію до навчання»

«Булінг у школі: чому діти цькують дітей і що з цим робити»

«Значення гри в житті учня. У які ігри грають діти»

«Мудрість батьківської любові» тощо.

3. описати й проаналізувати педагогічну ситуацію, яка запам'яталася найбільше під час практики.

Після закінчення пропедевтичної практики (п'ятий день) проводиться підсумкова конференція, у ході якої розглядаються результати, творчі звіти студентів, які містять завдання на розвиток рефлексії. Під час підбиття підсумків керівник практики організовує «театр рефлексивних щоденників»: студент у довільній формі має відобразити подію з практики, яка викликала найбільше переживань стосовно себе як майбутнього педагога. Можна представити її у зображувальній діяльності, у вигляді міні-спектаклю, у формі оповідання, байки, твору мініатюри тощо.

Також можна провести студентську конференцію-диспут «Я у першому педагогічному вияві». Поряд із власне переживаннями себе у ролі педагога-практика, саморефлексія передбачала розкриття таких запитань:

- а) роль і місце вчителя в сучасному суспільстві;
- б) розуміння необхідності постійної роботи над собою;
- в) бачення себе у ролі вчителя;
- г) як рідні та навколишні сприймають особу студента як майбутнього вчителя;
- д) уявлення взаємин з учнями, батьками.

Відповідальність за організацію практики та контроль за її проведенням покладається на методиста з числа викладачів кафедри педагогіки та методики початкової освіти.

Обов'язки керівника педагогічної пропедевтичної практики:

1. Підготовка наказу та графіків проходження педагогічної пропедевтичної практики.
2. Організація, безпосереднє керівництво і контроль за роботою студентів-практикантів.
3. Проведення разом з адміністрацією закладу освіти інструктивно-методичної роботи, розподіл студентів за класами, затвердження індивідуальних планів роботи студентів.
4. Організація спостереження та проведення аналізу педагогічного процесу, актуалізація теоретичних знань студентів, відповідно до тем педагогічної практики, консультація студентів з питань розробки практичних завдань, спрямування роботи студентів у період практики та її контроль.
5. Підведення підсумків практики: перевірка й аналіз звітної документації студентів.
6. Надання науково-методичної допомоги педагогічному колективу школи.
7. Участь в обговоренні питань організації та проходження пропедевтичної практики студентів на засіданнях кафедри.

8. Підготовка загального звіту про проведення педагогічної пропедевтичної практики із зауваженнями та пропозиціями щодо її удосконалення, який подається керівнику практики факультету.

6.4 Звітна документація студента-практиканта

В одно-, двотижневий термін після закінчення практики студент зобов'язаний подати керівнику практики звітну документацію, **яка містить:**

1) звіт студента-практиканта про проходження педагогічної пропедевтичної практики;

2) щоденник педагогічної пропедевтичної практики, в якому відображено:

- детальний опис кожного дня практики;
- спостереження й аналіз уроків, проведених учителем-класоводом;
- спостереження й аналіз виховних заходів, проведених учителем-класоводом;
- опис й аналіз педагогічної ситуації;
- план і зміст виступу перед батьками (тема за вибором);
- інформаційний та дидактичний матеріал для проведення виховного заходу з однієї із запропонованих тем.

Після закінчення педагогічної практики проводиться підсумкова конференція.

7. Критерії оцінювання результатів педагогічної пропедевтичної практики

«Зараховано» (А (90-100) – відмінно) ставиться, коли всі завдання практики виконано в повному обсязі, звіт оформлено за всіма вимогами й подано у встановлений термін. Виявлено вміння налагоджувати стосунки з учнями та вчителями, продемонстрована активність та ініціативність у процесі проходження практики.

«Зараховано» (В (80-89) – дуже добре) – завдання виконані правильно, але недостатньо повно, звіт оформлено за всіма вимогами й подано у встановлений термін. Виявлено вміння налагоджувати стосунки з учнями та вчителями. Практикант уміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, не виявляє творчість, частково контролює власні навчальні дії.

«Зараховано» (С (70-79) – добре) – завдання практики виконано, але неповно, в ході виконання завдань допускалися незначні помилки. Практикант уміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, шаблонно застосовує вивчений матеріал. Звітна документація оформлена згідно за вимогами.

«Зараховано» (D (60-69) – задовільно) – завдання практики виконано в неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Звітна документація

недооформлена або оформлена з помилками. В оформленні щоденника допущені грубі неточності.

«*Зараховано*» (E (50-59) – достатньо) – завдання виконано з помилками. Усі завдання практики виконувалися, але допущені неточності. Документація оформлена неповно, з помилками. Щоденник недооформлено.

«*Незараховано*» (F, FX (1–49) – незадовільно) ставиться, якщо завдання практики не виконано або виконано в неповному обсязі. Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками. Виявлені проблеми встановлення контакту з педагогічним колективом, учнями, не сформовані вміння проводити відповідні види педагогічної діяльності.

При виставленні загальної оцінки враховуються:

- уміння аналізувати урок, виховний захід;
- уміння виконувати дослідницькі завдання індивідуального характеру;
- виконання програми практики;
- ініціативність, творча активність, самостійність, дисциплінованість.

Результати педагогічної пропедевтичної практики обговорюються на кафедрі педагогіки та методики початкової освіти.

Студентам, які не виконали програму практики, отримали негативний відгук про роботу чи незадовільну оцінку при складанні заліку з практики, може бути надана можливість проходження практики повторно за умов, зазначених закладом вищої освіти. Коли студент повторно отримав негативну оцінку з практики, вирішується питання про його відрахування із закладу вищої освіти.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

8.Форми і методи контролю

Поточний контроль здійснює методист протягом всього терміну проходження практики (контроль часу перебування на базі практики, якість ведення поточних

записів і складання підсумкового завдання-звіту, вчасне виконання індивідуальних завдань тощо).

Форма контролю – *залік*.

9. Методичне забезпечення

1. Відеофрагменти кінофільмів на педагогічну тематику з наступним обговоренням.
2. Педагогічні періодичні газети та журнали.
3. Картотека передового педагогічного досвіду вчителів України та міста.
4. Документація закладу загальної середньої освіти.

10. Рекомендована література

1. Інформаційно-методичні матеріали для проведення педагогічної практики: Навч.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл. пед. спрямування / Укладачі: Захаренко С. О., Свириденко О. О. – Черкаси: ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2013. – 68 с.
2. Козакова Н. В. Організаційно-методичні засади педагогічної практики майбутніх вчителів початкової школи в умовах ступеневої підготовки / Н. В. Козакова. – К., 2004. – 248 с.
3. Козій М. К. Психолого-педагогічні умови удосконалення педагогічної практики студентів: метод. посіб. / Микола Кузьмич Козій. – К.: Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, 2001. – 141 с.
4. Костащук О.І., Прокоп І.С. Педагогічна пропедевтична практика. Методичні рекомендації. Чернівці: Чернів. Нац. Ун-т, 2019. – 61с.
5. Куліш Р. В. Інтерактивні підходи до організації педагогічної практики студентів у вищих навчальних закладах / Р. В. Куліш // Вісник Черкаського університету: зб. наук. пр. – Черкаси: ЧНУ, 2009. – Вип. 164. – (Серія "Педагогічні науки"). – С. 38-41.
6. Педагогічна практика: програми, навчально-виховна робота студентів, звітність: навчально-методичний посібник для студ. вищ. навч. закл. / І. В. Мороз, О. Г. Ярошенко, Т. С. Іваха [та ін.]; [за заг. ред.: І. В. Мороза, Т. С. Івахи]. – К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. – 222 с.
7. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України // Зб. законодавчих та нормативних актів про освіту. –К., 1994. – Вип. I. – С. 139-153.
8. Пропедевтична практика III курсу [Текст]: методичні рекомендації / упоряд.: Гриньова М. В., Малаканова Л. В., Сорокіна Г. Ю. – Полт. нац. пед. ун-т. імені В. Г. Короленка. – Полтава: ПП «Астрая», 2014. – 53 с.
9. Психолого-педагогічна практика (практично-зорієнтований посібник на допомогу студентам, магістрантам, аспірантам, психологам, соціальним педагогам) / Кол. авторів: Пащенко М. І., Пащенко Д. І., Перепелюк Т. Д. – Умань, 2008. – 179 с.

11. Додатки

Особливості організації педагогічної пропедевтичної практики в умовах дистанційного навчання

Під час проходження педагогічної пропедевтичної практики, яка відбувається в період карантину за умов дистанційного навчання кожен студент-практикант повинен:

- 1) створити віртуальну сторінку-портфоліо *Google site* свого електронного щоденника.
- 2) уроки та виховні заняття передбачені графіком спостережень практиканти спостерігають онлайн на платформах *Zoom, Google Meet*.
- 3) всі конспекти спостережень уроків та виховних заходів виконуються в електронному вигляді та перевіряються методистом практики.
- 4) розробити виступ-презентацію перед батьками на одну з поданих тем (за допомогою програмного забезпечення для розробки презентацій, а саме *Microsoft PowerPoint*).
- 5) За допомогою платформи для створення практичних вправ <https://learningapps.org/> (спеціалізований сервіс <https://goformative.com>) підібрати матеріал для проведення виховного заходу (тема на вибір студента).
- 6) підготувати звітний фотоальбом проходження практики в умовах дистанційного навчання (скріншоти онлайн-уроків, виховних заходів, фото та ін.)